

Naročnina listu: Celo leto K 120.—, pol leta K 60.—, četrt leta K 30.—. Izven Jugoslavije: Celo leto K 150.—. Inzerati ali oznanila se računajo po dogovoru; pri večkratnem inseriranju primeren popust. Upravništvo sprejema naročnino, inserate in reklamacije. — Telefon št. 220.

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo

„Straža“ izhaja v ponedeljek, sredo in petek. Uredništvo in upravništvo je v Mariboru, Koroška cesta št. 5. — Z uredništvom se more govoriti vsak dan samo od 11. do 12. ure dopoldne. Rokopisi se ne vračajo. — Nezaprite poštno se poštne proste. — Telefon št. 2.

Hrvatsko vprašanje.

Z vso doslednostjo so vladni listi do današnjega dne zagotavljali, da hrvaško vprašanje sploh ne obstoja in kljub temu se je v zadnjem času bavilo s tem problemom tudi slovensko časopisje. In to je razumljivo. Če zagrebška „Riječ“ udari po „separatistih“ in frankovcih, ji ljubljansko „Jutro“ takoj in še prav po svoje sekundira. Veliko se piše v teh listih o nevarnostih hrvaškega separatizma in o sličnih budalostih, pogretilih na rotacijskem papirju od vlade subvencioniranih listov.

Tako n. pr. je uvodničar „Jutra“ pred par dnevi prav globoko vzdihnil, češ, kaj nam pomaga ta lep in ponosen Zagreb, če mu pa manjka tiste neobhodno potrebne toplote, ki jo takoj občutiš, ako prideš v Beograd, oziroma v Ljubljano. In še nekaj ne more omenjeni člankar odpustiti prezirljivemu Zagrebu: dejstva, da odseva iz vsega javnega življenja hrv. prestolnice prikrit protest, naperjen v vseh mogočih oblikah proti še bolj ponosnemu Beogradu. Od občinskega zastopa do trgoveške zbornice in od trg. zbornice do zveze industrijalcev se sklepajo resolucije, polne nezadovoljstva, tako nekako se hučuje člankar ljubljanskega dnevnika.

Ta konstatacija vladnega glasila nas silno veseli, saj nas je potrdila v prepričanju, da igrajo gospodarski momenti v hrvaškem vprašanju največjo vlogo. Hrvatsko vprašanje je interna zadeva naše države. Mi se nikakor ne čudimo, če so izvestni hrv. listi to vprašanje vzporejali z irskim problemom. Kdor pozna psiho in mentaliteto Hrvata, ki je sicer najboljši človek na svetu, a kljub temu ne opusti svojih teženj po popularizirajočih gestah, se v resnici ne more spodtkati ob načinu kritikovanja, kakor se ga poslužuje zagrebško javno mnenje. — Kakor znano, je Hrvatska v podpisovanju 7% investicijskega državnega posojila najjače zastopana. Kto bi sedaj zameri hrvaškim listom če stavijo v imenu hrvaške javnosti na finančnega ministra ponižno in stvarno vprašanje: kako se bo to po očitno uporabljen in kje se bodo gradile železnice za denar omalovaževanih „prebivalcev“? V tem trenutku se spominjamo protizakonite konfiskacije imovine Saveza hrvaških učiteljskih društev, ki je podoben naši Slomšekovi zvezi. To imovino so izročili Demetrovičevi pandurji zloglasnemu Udruženju jugoslov. učiteljstva“ brez vsake juridične utemeljenosti. Isto je z razpustom zagrebškega občinskega sveta. Zupan arhitekt Heinzl je bil mož velikopoteznih načrtov, na njegovo inicijativo so gradili, da je bilo veselje, Zagreb se je širil na vse strani in bil na potu, da postane najmodernejšo mesto v državi. Ko je Heinzl dovršil projekt velikanske mestne klavnice in ogromne elektrarne v Posavju, je moral — vsled neprevidnosti magistratne večine — nestrpnosti policajdemokracije — odstopti. Toda to ni vse. Takih in enakih krivic ni hotelo zmanjkati po sedanjem režimu, ki se opira na neomajno bazo sprejete ustave.

Vse to bi Hrvatje gotovo še prenašali, ako bi Beograd vsaj nekoliko spoštoval njih slavno tradicijo. Vidovdanska ustava parcelira banovino na štiri posamezne oblasti. Srce je krvavelo starim Zagrebčanom, ko so „Narodne Novine“ obelodanile tužno vest, da je z odstopom dr. Tomljenoviča — prestala banska čast. Hrvatje nikdar niso bili proti tej državi, ki jim v njenem okviru ponuja obilico razvojnih možnosti. Da so se pa vedno borili proti majorizaciji in najsi je izhajala od katerekoli strani, je popolnoma razumljivo.

Sedaj, ko nas je nesrečna politika radikalno-demokratske koalicije pahnila v nepregledno brezno gospodar-

skih neuspehov in v času, ko se Stojan Protič pripravlja na odločilne udarce, je stopilo tudi hrvaško vprašanje v odločilno fazo. Ako bodo voditelji hrvaškega bloka pametni in sledili Protiču v toliko, kolikor odgovarjajo njegove osnove lojalnim težnjam hrvaškega plemena, lahko dosežejo u-

stavno revizijo, ki jim bo vrnila nedeljeno banovino.

Vsekakor pa bo treba hrvaškemu bloku veliko discipline. S politiko abstinence ne bodo služili niti samim sebi, niti Protiču, najmanj pa pravilni rešitvi hrvaškega vprašanja.

Kdo je vreden „policajdemokratskega“ pajdaštva.

Ze zadnjič smo poročali, kako „Beogradski dnevnik“ zbira in sestavlja novo ogrodje reakcijskega režima. Pašičevo 80letno „gibčnost“ in Pribičevićovo „močno“ roko naj bi podpirali v vladanju tudi socijalisti.

Pri sestavi tega vladnega recepta se seveda ni pomislilo na delavstvo, ki je pod sedanjim režimom došlo do roba propasti skoraj tako kot pod zloglasno Horthyjevo diktaturo, temveč edinole na pripravne osebnosti, ki so vodile nekdanj delavsko gibanje, ob vrnitvah pa dobile popolno — nezaupanico.

To nezaupanje, katero je delavstvo s takim povdarkom izreklo, ima globoke izvore, glavno bode pač to da so nekatere osebe hodile v delavskem gibanju isto pot, katero hodita Pašič in Pribičević, to je pot do moči in do oblasti in baš te osebnosti se zdijo „Beogradskemu dnevniku“ sposobne in prikladne, da vladajo s Pašičem in Pribičevićem vred „narodno, demokratično in socijalistično“ državo.

Z največjo hvalo se za sedaj obzira Korač, slavospevi so pa tudi za druge pripravljene in pri teh, ki jih pričakujejo, se vidi velika ambicija.

Te dni je imel g. Bukšeg „skupščino“ v Zagrebu. Govoril je o draginji ter pozival delavstvo v čvrsto organizacijo, da se draginja z močnim vokalnim pobje. Političnih mahinacij se ni niti z eno besedo dotaknil in nobenega izvora današnjih neznosnih razmer ni razkril.

Protiča spremljajo policaji.

V nedeljo je v Beogradu zboroval glavni odbor demokratske stranke in z veliko skrbjo razpravljali o Protičevi akciji. Demokratski veljaki so morali z veliko žalostjo in skrbjo konstatirati, da ni radikalna, ki bi se hotel spustiti v borbo s Protičem, nasprotno, vsi ga še vedno smatrajo za svojega in radikalni listi — od prvega do zadnjega — ga celo podpirajo, ker kopičijo vsa mogoča očitjanja na rovaš demokratov.

Pribičević je referiral o potovanju g. Protiča po Vojvodini in karakteristično je, da je pri tem razpolagal z vsemi detajli in z najnatančnejšimi podatki o Protičevih posetih in razgovorih. Iz tega je jasno, da je policajminister odredil svojim organom, da spremljajo Protiča kot senca in da beležijo vsak njegov korak in vse razgovore.

Policajdemokrati z dinastije Pribičević na čelu se smatrajo kot država v državi in zato ni čudo, da se „zaščitijo“ s svojim aparatom policajev in špijonov.

V doslej vsaj nam nepoznane nišine se je ugreznila politična moralna.

Glavni odborniki državofornih strank se že davno opustili programatska načela, kolikor so jih sploh imeli, in danes se razne seje in sestanki gibljejo v vprašanju, kako ugonobiti političnega nasprotnika. Politični ideal je moč in oblast, gibala političnih — sanj pa zarota, kovarstvo in intrige.

Med Pašičem in Pribičevićem ni bilo načelnih nasprotstev.

Obema gre za moč in oblast, deliti si jo, kadar drugače ni mogoče, Protič pa prihaja z načelnimi argumnti na dan in to je zlo za demokrate, ki se z načeli niso dosti ukvarjali ter so se to malo, kar so jih imeli, opustili za strankarski profit.

Ost Protičeve akcije je naperjena proti demokraciji in zato Pribičevićevi kampanji ni mogoče računati na možnost, deliti tudi z njim — pod katerimi koli pogoji — oblast in moč v državi.

Za sedaj ga „nadzorujejo“, izgleda pa, da bi bili v slučaju trdne pozicije tudi pripravljene, nastopiti proti njemu še z drugimi sredstvi, ki so se že od nekdanj uveljavljali v bizantinsko-balkanski politiki.

SHS skrivalnica: Kje je hajduk?

Po južni Srbiji so že dolgo časa iskali hudega razbojnika in hajduka Rađojiča iz Rudnika. Zandarji, pandurji, kozaki in Pečančevi dobrovoljci so se potili po hribih in po hostah, oblasti so razpisale na njegovo zločinsko glavo nič manj kot 30.000 din., pa vse zaman, hajduka ni ne v Sandžaku in ne v celi južni Srbiji.

Lahko je bil ves trud zaman, ker se je že pred dolgim časom hajduk Rađojič naveličal naporenega živ-

le, da se miruželjni hajduki z vso v odmetništvu nabrano prakso tako lahko vrinejo v državno službo.

Sicer se pa pogrešajo še nekateri drugi hajduki v svojih doseganjih reparskih revirjih. O Husenu Boškoviću pravijo, da se je pofegnil čez brbe in doline v Albanijo, ni pa seveda izključeno, da ga tudi enkrat srečamo v državni službi.

Parlamentarna komisija s četom javne varnosti vred, ki se je dalje časa mudila v Sandžaku, da prouči vse vzroke nemirov in da na lieu mesta izda odredbe proti odmetništvu, se je vrnila z zadovoljivim poročilom. Odmetniki so razkropljeni in vse je na najboljši poti „reda i rada.“

Najboljši vzgled pa dajejo, kakor vidimo, kačaki sami, ki se zatekajo v red in posel državne službe. Referenti te komisije, ki je referiral g. Pašič, to najbrž ne ve, ali pa noče povedati. Če bi pa tudi govoril o tem, naša javna varnost ostane vendarle brezprimerna in položaj tu in tam popolnoma normalen.

Je pač tako! Normalnost in brezprimernost se lahko označi z marsikaterega stališča.

Politični pregled.

KRALJEVINA SHS.

S sklican, em parlamenta ne bo nič, ampak celotno zakonodajna oblast si bo privoščil zakonodajni odbor pod vodstvom dr. Zerjava. Na zadnjih sejah zakonodajnega odbora so se prerekali o kompetenci tega odbora. Opozicijski člani tega odbora se zahtevali, naj odloči parlament o kompetenci odbora, a ta debata ni bila po godu dr. Zerjavu, ki je kar meni in tebi nič zaključil razpravo o odborovi kompetenci z izgovorom, da bo o tem odločeval odbor sam, kadar mu bo stavljen tozadevni vladni predlog, katerega pa sedanja vlada nikoli ne bo stavila. Ko je dr. Zerjav porinil debato o odborovi kompetenci iz dnevnega reda, je sklenil odbor, da sme odbor posamezne uredbe spreminiti tako, da jih združi v eno.

Naš ministrski svet pa si bah glavo, kako bi saniral našo valuto, ki je na bolniški postelji in sicer v prav nevarnem štadiju.

Radikalna in demokratska stranka se dan na dan posvetujeta, vsaka zase, na kak način bi se še zamogli obe obdržati na vladi. Kakor je razvidno iz poteka teh pogajanj, bodo radikali opeharili demokrate in jih porinili iz vlade.

MADZARSKA.

Karlistišna propaganda je na Madžarskem zavzela čedalje večje dimenzije. V zapadni Ogrski, ki je madžarska vlada še dozdej ni izročila Avstriji, se nahaja glavno torišče karlistov. V Sopronju vlada bivši ladvojvoda Friedrich na čelo pokrajino, kakor kak guverner kralja Karla. Njegov pomagač je zloglasni polkovnik Lehar. Friedrich pripravljaja ofenzivo, naperjeno proti Dunaju. Ker pa ima v Pešti dovolj prijateljev, ki bi Horthy-ja lahko vsak čas strmoelavili, mu madžarska vlada ne dela nikakih sitnosti. Dopolnjen list „Becsi Magyar Ujsag“ je generalštabni častnik čehoslovaške republike izjavil, da bodo armade držav male antantante s štirih strani izvedle vojaško intervencijo. Zapadna Ogrska je danes velikansko vojaško taborišče. Ogrsi se pripravljajo z vso vnemo na končni udarec proti Avstriji in na to naj bi se povrnil Karl na madžarski prestol. V antantnih krogih so mnenja, da bi z gospodarsko blokado ne mogli prisiliti Madžarske na kolena, in bo treba vojaških prisilnih odredb.

AVSTRIJA.

Slavka železničarjev se je razširila na vse dunajske kolo-

dvora. Zelezničarji so odklonili predlog vlade, ki želi, da se povrnejo na delo in da se uvedejo pogajanja. Socialisti se trudijo, kako bi ustavili to stavko in upajo, da jim bo to uspelo.

POLJSKA.

Po padcu Witosove vlade se je sestavila nova vlada, kateri predseduje Anton Ponikowsky.

Vladajo kakor znajo

Titulardemokratska diktatura v zakonodajnem odboru. V zakonodajnem odboru je prišlo pred par dnevi do ostrejšega spopada med opozicijo in treznimi vladinovi (Dr. Laza Marković) na eni ter policajdemokratskimi diktatorji na drugi strani. Zastopnik opozicije, poslanec Dr. Ante Dulibić. (Jugoslov. klub) je zahteval, da se ima zakonodajni odbor pečati le z zadevami, ki mu jih poveri sam parlament. Temu naziranjju so se odločno in strastno upirali demokrati pod vodstvom Dr. Žerjava, ki je sam predsedoval seji zakonodajnega odbora. Dr. Dulibić so podpirali radikali, muslimani in zemljoradniki. Dr. Žerjav pa je razpravo zaključil, češ, da bo odbor o tem vprašanju razpravljati šele tedaj, ko bo dobil dotične vladne zakonske predloge. Opozicija je temu ugovarjala in zahtevala, da se takoj glasuje o tem. Dr. Žerjav pa večini ni hotel ugoditi in ni dal predloga na glasovanje, pač pa je takoj prešel na drugo točko. To je visok nesramnosti, ki si jo je dovolil slovenski »Agromerkur«. Demokratom bi bilo najljubše, ako bi odpravili parlament, ker bi potem nemoteno izvajali svoja nasilja. Toda prepričani naj bodo, da pride prav kmalu dan plačila!

Na albanski meji bo zopet nekaj! — Pravijo, da se je izvršila koncentracija albanskih čet na celi severni meji proti naši državi, kar izgleda kot priprava na neko ofenzivo, ki naj bi imela za cilj Prištino, Djakovico, Peč in Andrijevico. Albanski generalštab je baje v Skadru, vodijo ga italijanski oficirji kakor tudi vse operativne in pomožne kolone. Razven Italijanov so baje v tej vojski tudi črnogorski begunci in pa — Wranglovci. Če bi do česa prišlo — gotovo seveda ni, ker se pri nas prav rado govori o raznih vojnih naklepih, — bi radi doživeli lepe vojne prizore, ki spominjajo na dobo Wallensteina in »Landsknechte«. Wranglovci na eni, kakor tudi na drugi strani; Wranglovci v službi Albancev napadajo, Wranglovci v službi SHS pa branijo. Lepa reč! Kdo ve, kateri Wranglovci bi bili bolj vneti za svoje gospodarje.

Kje je korupcija?

Lepe ženske niso sumljive ...

Beograjska »Epoha« od 19. t. m. je objavila sledečo zanimivost, ki razkrinka koruptno postopanje naših obmojnih organov na madžarski meji. — »Epoha« piše:

»Grofica Linjević je zelo znana osebnost. Če vprašate, kdo je ta ženska, se vam bo odgovorilo, da je žena grofa Linjevića, metresa grofa Szerenyja. Ljubica jugoslov. podpolkovnika Rad... prijateljica pograničnega poručnika Jov..., metresa angleškega majorja Forsterja, zaročenka žandarskega narednika Rake, boginja nekega francoskega kapetana, nimia nekega pomorskega poročnika, z eno besedo: žena, ki ima svoje »prijatelje« v vseh garnizijah, ki jih je doslej prepotovala. In vsi jo ljubijo na isti način, od žandarskega narednika do grofa Szerenyja.

Bila je državljanka bivše Avstro-Ogrske. Po preobratu je ostalo njeno ime v Italiji. Tu se je našel laški general, s pomočjo katerega se je rešila nelube sekvestre nad posestvom, ki ga je kmalu nato prodala. Nato je razvila svoje »delovanje« po naši širokoprsni Jugoslaviji. Njen dobri prijatelj grof Szereny je odpoštoval na Madžarsko, njo pa je zaprosil, da mu pošlje njegove stvari za njim. To ni bila težka stvar, vsekakor pa se je bala težkoč na madžarskem ozemlju. Hotela je na vsak način v Pešto, ni pa imela »pasoša«. »Gre tudi brez tega«, si je pomislila in poizkusila svoje srečo. Seznanila se je v to svrhu z angleškim majorom Forsterom, ki je bil tako očaran, kakor da še v cellem svojem življenju ni videl lepše krasotice. Ta jo je vzel seboj v Pešto in njo je ni vprašal za »putnu ispra-

vu«, ker je bila v družbi antantnega častnika. Ko je v Pešti uredila svoje stvari, se je na isti način vrnila z nekimi francoskim kapetanom v Jugoslavijo, kjer ga je pa takoj zapustila in poiskala grofa Szerenyja.

Nato je dala natovoriti deset voz z grojovo imovino, ki jo je nameravala spraviti preko meje. Radi nekakih »formalnosti« je morala prenočiti pri pograničnem poručniku Jov..., kateri ji je pa kot gostoljuben človek izkazal nekatere »olajšave«, toda njene stvari še niso bile onstran meje. Se le po nekakih »pojasnitvah«, ki jih je prejela na samem od žandarskega narednika Rake, je desetorica njenih voz z grojovim imetjem prešla granico brez skode in pomanjkanja ...

Toda grofica je imela v naši državi kmalu potem zopet opravka in se je pripeljala z vlakom. Ker ni imela »pasoša«, so jo na meji »uhapsili« to je: zaprli. Našel pa se je »dobrosrčen« jugoslovanski polkovnik Rad..., ki jo je spremil do Zagreba, kjer ga je zopet izgubila in tako je končno le vendar prišla v — Beograd. In grof Linjević je bil v Belgradu. Z njim se je dogovorila o važnih stvareh. Imela je pa važne dokumente o položaju naše vojske in te listine je hotela pokloniti generalštabnemu polk. madžarske vojske, nekemu L. Na meji pa so jo zopet uhapsili in je baje prenočila v neki podoficirski postelji. Ko se je zbudila, se je nahajala sama v postelji, ker je podoficir izginil s tistimi važnimi dokumenti in njenim denarjem. Nato je s pomočjo nekega mladeniško-vihrovega potporučnika izginila preko meje, brez denarja in brez važnih dokumentov.

Lepa reč! Drugod se tudi vrši — špijonaža, nikjer pa na tako lahek način kot pri nas — pri naših strogih varnostnih in vojaških organih na meji, ki imajo za ubogega siromaka — po strogih predpisih seveda — navadno »kundak« in psovke, za lepe kokote pa razne olajšave. Lahko smo pod ponosni, da se pri nas špijonira in fihotapi obenem, med odmorom pa spi pri strogih podpolkovnikih in žandarji. Lepe ženske prekašajo našo valuto v kurzu!

Se en list v Pribečevičevo obrambo. »Novi Stampi«, katero izdaja in urejuje bivši načelnik policajministrstva z bogzna čegavim denarjem, se te dni pridruži še list »Novo Vrijeme«, ki bode tudi branilo policajministra pred napadi radikalnih listov. Ta list izhaja tudi iz visokih uradniških sfer, sodelovali bodo vsi dobro plačani eksponenti policajdemokracije in če bo šlo tako naprej, lahko pričakujemo, da napove policajminister s svojimi domačimi in tujimi pandurji pravo vojsko »Balkanu« in drugim — svojim nasprotnikom.

Preganjane učiteljstva na Hrvatskem. Ko je pred leti vihtel zloglasni grof Khuen Hédervary svoj okrutni bič nad hrbiti poštenih in zavednih Hrvatov, so največ trpeli takratni — učitelji, ki so se upirali madžarskemu duhu Khuenevega režima. Zdi se, da se je duh zloglasnega Khuena zopet povrnil med Hrvate. V zagrebški »Narodni Politiki« je obelodanil mlad učitelj iz pokrajine obširno pismo, ki nam odkriva vso zlobo današnjih vladinovec. Vlada ne gleda več na učiteljevo delovanje, njegovo požrtvovalnost, znanje in vladanje v javnem življenju, marveč edinole na strankarsko pripadnost. Kdor ni pristaš policajdemokratske stranke in ni včlanjen v organizaciji te stranke, tega se smatra kot nasprotnika sedanjega režima in se ga takoj — prestavi. Za premeščenje zadostuje najmanjša ovadba. Ta premeščenja pa ne odločuje morda šolska višja oblast, temveč tajništvo demokratske stranke v Ilici (Zagreb). Tamkaj vzdržujejo posebni odsek, ki se bavi edinole z vprašanjem, kako in kam se naj poriva vladinovec neljube učitelje in učiteljice, ki so po ogromni večini pristaši hrvatskih opozicijskih strank. Ta odsek predloži listo »sumljencev« poverjeništvu za prosveto in tako se brez disciplinarne preiskave premešča med ljudstvom priljubljenega učitelja sem in tje samo radi tega, ker se njegova poštna duša upira umazani politiki Pribečevičevih hlapcev.

Kako skrbi naša vlada za invalide. Sedaj že nad mesec dni potuje neka komisija 6 oseb od kraja v kraj in vrši nadpregled invalidov. Vsak član komi-

sije dobi dnevno 100 dinarjev. Na dan pregledajo 18—20 invalidov. Torej stane to nadpregledovanje državo poleg stalnih plač, ki jih dobivajo oficirji in uradniki, dnevno okoli 3000 K. Na mesec znašajo ti izvanredni izdatki za nadpregledno komisijo samo v področju mariborskega vojnega okrožja 90.000 K. Preračunimo, koliko stane ta nadpregled v celi državi. Ali ne bi vlada rajše to svoto dala invalidom, katerim pa odškrnejo njih podpore, kjer le morejo.

»Priljubljenost« poverjenika Ribnikarja. Poverjenik Adolf Ribnikar, katerega je ministrski svet pomaknil v IV. činovni razred in ga postavil na čelo oddelka za socialno skrbstvo v Ljubljani, ima smolo. »Jugoslavija« je namreč objavila protest proti temu imenovanju, ki je zadalo zaupanju v nepristransko državno upravo v obeh prebivalstva hud udarec, ki zadene v enaki meri tudi državno avtoriteto. Ribnikar nima nobene kvalifikacije, ki bi ga za sedanje službeno mesto usposabljal. Nevenljivih zaslug pa si je pridobil s priganjanjem v tabor policajdemokracije. Sedaj se nad njim hudujejo konceptni uradniki politične uprave za Slovenijo, ki so po večini pristaši — demokratske stranke. V času, ko že demokratom samim preseda favorizirani živinski dohtar na oddelku za soc. skrbstvo, bo res treba, da se spremeni režim in odpravi v protestu ožigosano birokratsko korupcijo.

Na Kristanovi domeni — Belju se je mudila parlamentarna preiskovalna komisija, ki je odkrila velike nekorektnosti, zlorabe in zločine. Pokradenega je bilo tudi veliko pohištva in srebrnine. V dobi, ko je preiskovala komisija beljsko korupcijo, se je mudil sodrug Tone Kristan v Ljubljani.

Pobijalcem draginje. Po vseh mestih so se ustanovila sodišča za pobijanje draginje. Ta sodišča lovijo — kolikor smo informirani — male grešnike. Veliki krivci pa se znajo skriti. Tem sodiščem predočimo samo eno. Jeseni 1920 in pozimi 1920/21 so veletržci pokupili koruzo v Banatu, Baranji in drugih južnih pokrajinah za ceno 3 do 4 K 1 kg. In to koruzo prodajajo danes po 9—10 K! Koruza je najvažnejši živež delavskega ljudstva. Zakaj vlada pripusti pri tem predmetu tako vnebovpijoče navijanje cen? Sodišča za pobijanje draginje, tu se resno pobrigajte. Gladno, ubogo ljudstvo to zahteva!

Kdo bo pri nas imel v rokah od sedaj naprej promet z valutami in devizami? Naš finančni minister demokraf Kumanudi se trudi na vso moč, kako bi dvignil našo zavoženo valutno stanje in zajezil nedovotjene »pekulacije« z valuto. Koncem konca se je odločil g. finančni minister, da bo od sedaj naprej promet z valutami in devizami zelo omejen. Le banke s tremi milijoni dinarjev temeljnega kapitala bodo še lahko izvrševale te špekulacijske posle. Ta naredba je izšla, ker je mnogo naše ministrske gospode — močno interesirana na valutnih-bankirskih špekulacijah.

Čudno, čudno! Preiskava o atentatu na regenta je še vedno v gosti megli. Novi preiskovalni sodnik Vujić izdaje tu pa tam komentarje, ki pa niso v posebno dobri zvezi in včasih okraja tudi svojega prednika sodnika Andjelkovića. Kakor poročajo beograjske »Novosti«, toži ta Vujića radi omalovažujočega govorjenja o njegovem sodnijskem delu. Ta spor med sodniki meče čudno luč na ves proces, ki bo res nekaj »edinstvenega«.

Strankarske vesti.

Stojan Protić, njegov pokret in radikalna stranka. Protić in dr. Ivanić sta nekaj dni potovala po Vojvodini, kjer sta konferirala s somišljeniki v Novem Sadu, Subotici ter Somboru. Protić bo sedaj obiskal svoje volilce v Kruševcu in krog Niša, da poižve ter prouči razpoloženje med narodom. Kakor hitro bo izdal 15. oktobra svoje glasilo »Radikal«, pa bo obiskal Zagreb, kjer bo stopil v najožji stik s hrvatskimi in slovenskimi opozicijskimi. Protić se giblje stvarno mirno; Pašić pa sklicuje nervozno radikalno stranko k sejam, kjer so pa vedno razcepljenega mnenja: ali bi se naj lotili Protića z obsodbo, ali ga naj puste, da izvrši stavljeno si nalogo. Demokrati pritiskajo na vso moč na radikale, da pokažejo ti zobe Protiću, a do kakih sklepov resnega

nastopa napram Protićevemu pokretu od strani radikalcev ni prišlo in ne bo iz strahu pred Protićem. Protić pa se menda presneto malo zmeni za Pašičeve in demokratske zakulisne mobilizacije.

Slovenski radikali. Beograjska »Epoha« od torca piše o radikalih v Sloveniji. Kot »glavne« člane imenuje dr. Niko Zupanića, dr. Lukana in nekega dr. (!) Azmana. (Menda bode to tisti Azman, ki je pri izletu samostojnih kmetov v Srbijo pozdravljaj Pašiča in ki je bil doslej znan kot kranjski nadsamostojnež. »Dr.« je seveda baš tako, kot minister-mesar Pucelj.) Nadalje piše dobesedno: »Radikali stojijo najbolje v kočevskem okrožju, ter se nadejajo, da si pritegnejo dosti nezadovoljnih demokratov, narodnih socialistov, članov kmetijske stranke (misli samostojneže, op. ur.) in še druge doslej neopredeljene elemente. Radikali mislijo, da bodo imeli vzdržati najtežji boj s Koroščevo grupo.« (Torej, le naprej do »zmage«! op. ur.) Priporočamo »Epoli«, da registrira še dr. Skaberneta, prej navdušenega — »Jungösterreicherja«, za Maribor pa državnega pravdnika dr. Mirka viteza Grassellija. Ta je bil med vojsko avstrijski »Nachrichtenoftizier« in zato nam je žal lista »Balkan«, ki je še zadnjič pisal, da je radikalna stranka čista in da se vsi bivši konfideni zbirajo okrog »Pravde« in okrog demokratov.

Samostojni doktorji. Samostojna je stopila v volilni boj na čelu jej dr. Vošnjak. Kakor hitro pa si je stesal »resnicoljub« dr. Vošnjak dovolj prostorno korito, je zamenjal slabostjono politiko z mestom praškega poslanika. Naenkrat je bila Samostojna brez doktorja. No, pa ni trpelo dolgo, sta med samostojneži voditelji avanzirala kar dva doktorjem in sicer: mesar dr. Pucelj, ki se je podpisal sam kot dr. na Aleksandrov proglas, zadnja javlja »Epoha«, da je tudi gorenjski samostojnež Azman doktor. Sedaj za Kranjci bodo kmalu promovirani samostojnim doktorjem stajerske cvetke: Urek, Drogenik in Mermolja. Pod sedanjim režimom gredo samostojnim in demokratom v klasje milijoni, korita in častni doktorati.

O Rusiji.

Nakane proti Rusiji. »Berliner Tagblatt« poroča iz dobrega vira, da je francoska vlada 3. t. m. poslala — poljski vladi noto, v kateri naglašajo potrebo, da se napram Rusiji zavzame ostira vojaška poza. Ta nota se sklicuje na francosko-poljsko zvezo, obljublja pomoč v gornje-šlezkem vprašanju ter zahteva, da se poljska politika popolnoma prilagodi francoski. V slučaju vojne se obljubuje poljski državi najboljše vojaška in finacijska podpora. Za sedaj naj Poljska takoj ustavi deloma započeto demobilizacijo in vojaški objekti ter skladišča v Varšavi naj se uklonejo francoskemu poveljstvu, v katere svrhe odpošlje francoska vlada večje število svojih generalštabnih oficirjev. Francoska nota izrečno povdarja, da se v politiki napram Rusiji bliža ugodna prilika za razvoj večje aktivnosti. — Počobno noto je dobila tudi Rumunija. Jasno je, da Francoska ne misli odstopiti od svojih grabežljivih teženj in da izrablja sedaj tudi pomozno akcijo kot krinko svojih imperijalističnih nakan. — Poljska je prava francoska kolonija in v svojem nerutnem gospodarstvu francoskemu imperiju izročena na milost in nemilost. Kakor poroča poljski »Kuryer«, Krakov, 20. t. m., so začeli sedaj že z monarhističnim gibanjem, da se še bolj utrdi kurz današnje politike.

Domače vesti.

Župani, pozor! Samostojni poslanci pošiljajo na vse občinske urade velike plakate z napisom: V boj za močno in neokrnjeno mariborsko samoupravno okrožje! Poziv je sestavljen zelo zvito in kdor ne prebere celega, bo prevaran. Samostojneži hočejo od naših županstev izsiliti izjave za delitev Slovenije v dve namestništvi in s tem potrditev krivične ustave. Kaj, ali nimamo že dovolj uradnikov, da se naj za Maribor ustanovi novo namestništvo in z njim cela vrsta uradov, kakor jih ima sedaj Ljubljana? Ali nas ne stane uradništvo dovolj denarja, da jih naj dobimo še več? In to

samo zato, ker obsega skupna Slovenije par tisoč prebivalcev več kakor so gospodje demokratije in samostojneži v svoji komoditeti določili za eno okrožje! Gospodje pač hočejo zopet zasigurati svojim sinovom in pristašem mastna in prilična uradniška mesta ter s tem utrditi in razširiti svojo falitno demokrasko stranko, dežela pa naj plača račun. Župani! Ne dajte se vloviti v to samostojno past! Ne razobesite plakata! Ne podpisite resolucije! Naženite vse samostojne agitatorje! Gre za vaš žep in za mošnje vaših občanov! Dovolj imamo že davkov — treba jih je zmanjšati, ne pa še zvišati. Zato pozor župani! Laž je tudi podpis na plakatu: Narodni poslanci. Ne, to niso delavci za blagor naroda, to so grobokopi njegovega blagostanja in njegove sreče. Zato še enkrat: Pozor!

Ta pa ta! »Jutro« pregreva stare Cicvaričeve čenčarije, da bi bil Pribičević dober za diktatorja Jugoslavije in vprašuje, zakaj avtonomistični listi tega ne citirajo. Seveda citirajo, prav tako kakor druge budalosti »Jutrovega« ali pa kaknega drugega policajdemokratskega izvora. Ptica spoznaš po perju, policajdemokrata pa po raznih neumnostih, ki se prav rado citirajo v svrhu boljšega spoznanja. Še več, vse si bomo dobro zapomnili in tudi potem citirali, ko pride čas obračuna z raznimi megalomani in celo policajdemokratsko kliko.

Policajdemokratsko nasilje. Nedavno so se v Šibeniku (Dalmacija) vršile volitve v mestni šolski svet. Radikalno-demokratski blok ni mogel dobiti večine kljub najhujšemu naporu vladnega komisarja, ki je izkoristil ves svoj aparat proti opoziciji Hrvatske ljudske stranke. Protivniki so z oboroženo silo zabranili opozicijalcem dostop v volilni lokal, tako da jih 150 ni glasovalo. Duhovnika Radiča so napadli. Radikalno-demokratski fašisti so s pomočjo nasilja dobili 30 glasov uborne večine. Proti temu nasilju so krščansko misleči stariši vložili oster protest, v katerem zahtevajo ponovne volitve. Zdi se, da je vsa oblast titular-demokratov zgrajena na bajoneti in krutem nasilju.

Propadanju javne morale je posvetilo glasilo slabostojnih kmetov v zadnji številki dolg uvodnik. Uvodničar prihaja do sledečega zaključka: »Živimo v tako grozni dekadenci (razpadu) javne morale, da bi morale vse stranke napeti vse svoje sile, da jo ozdravijo. Toda kako se naj to zgodi, če pa v vsem odločuje le osebni in strankarski interes... Sedaj že sami uvidevajo, da jih strankarska strast vodi ob brezdu političnega bankerota. Da bo sigurno prišlo do polomije v petelinsko-ponosni SKS, je gotova stvar!

Slovenski samostojni kmetje, ki so na račun vseh davkoplačevalcev dobro jedli, pili, se zabavali in videli Pašičeve solze glnjenosti, so čutili dolžnost po končani rajži, da so se zahvalili za državno gostoljubnost v posebnem pismu. Samostojnežem želimo tudi mi dober tek!

Mermoljevi stotisočaki. Prijatelj iz Gačnika, kjer Mermolja biva, nam poroča, da se res vse čudi, kako je mo-

gel priti Mermolja kar v kratki dobi, kar se je semkaj preselil, do tolikih stotisočakov. Naš poročevalec piše doslovno: Mi tu na Pesnici vemo, da Mermolja niti poštene postelje ni imel v hiši, ne odej, ampak je njegova hiša pričala o veliki zanemarjenosti. Prav nobenega sledu o tisočakah ni bilo. Sedaj, pa ko je Samostojna pri vladnih jaslih, pa se pojavlja pri tem kričaču kar svote okoli pol milijona... Kdor zna, pa zna...

Kaj bo pa s Tonetom Kristan? Bivši avstrijski nadvojvoda Friderik je prodal že leta 1919 vsa svoja posestva, katera je posedal na avstrijsko-ogrskem ozemlju, nekemu ameriškemu konzorciju. Prodana je seve tudi sodrugu Kristanu v eksploatacijo izročena posest v Belju. Amerikanski konzorcij je sedaj naperil pravdo — proti vsem nasledstvenim državam, ki so si prisvojele Friderikova posestva, in jih zasegle kot državno last. Amerikanski konzorcij-tožitelj upa na zmago v pravdi, ker zagotavljajo vse mirovne pogodbe nedotakljivost zasebnega premoženja bivših avstro-ogrskih državljanov. G. Tone Kristan si je menda v svesti, da bi znala pravda res slabo končati, radi tega se mudi že dalje časa v Ljubljani in voha po kakem drugem demokratskem koritu, ker direktorstvo beljske veleposesti ni čisto varno.

O smrti mladega Codellija so se po Ljubljani in drugod raznesle ogorčene govornice na rovaš vojaštva, sedaj se pa vsipajo uradne in poluradne izjave, da je vse neosnovano in to s tole jako značilno argumentacijo: Straža je ravna popolnoma prav, Codelli se je pa nepravilno vedel, kar se pa iz pije-tete (!) zamolči Tako, Bog mu daj mir in vojaške straže bodo še naprej držale javna pota zasedena kot v najhujši vojni dobi, da doživimo prej ali slej zopet take slučaje. Kaj pa suvanje s kopiti, ki se je po pričah v javnosti trdilo, ali naj ostane tudi iz nekake »pijetete« prikrito?

† V Veržeju je zatisnil za vedno oči g. župnik Lovro Janžekovič minulo soboto. Rajni je bil rojen l. 1842 pri Sv. Tomažu pri Ormožu. Posvečen je bil l. 1870. Starostnemu in blagemu tovarišu bodi lahka zemlja jugoslovanska!

Zadružni kongres v Ljubljani dne 30. septembra 1921. Glavni Zadružni Savez (G. Z. S.) v Beogradu, ki je generalna zveza vseh 12 zadružnih zvez v Jugoslaviji, ima dne 30. septembra ob 10. uri dopoldne v Ljubljani v Akademskem domu poleg hotela Union svojo glavno skupščino in ob tej priliki se vrši tudi III. jugoslovanski zadružni kongres. Ker so na dnevnem redu skupščine in kongresa važna vprašanja zadružništva in se bodo ta vprašanja obdelovala na podlagi predavanj znanih strokovnjakov, bo za vsakega zadružgarja kongres brez dvoma zanimiv in zelo poučen. Potrebno pa je tudi, da se zadržarji med seboj spoznajo, da izmenjajo medsebojne nazore in izkušnje in da si vzajemno dajo podporo in podbudo. Ker bodo navzoči zastopniki vsega srbskega in hrvatskega zadružništva, moramo Slovenci pokazati, kako živo je v nas zanimanje za za-

družništvo in kako znamo ceniti pomen zadr. kongresa. Zadržarji, 30. sept. vsi na kongres v Ljubljano!

Vsled železničarske stavke v N. Avstriji naznanja obratno ravnateljstvo južne železnice, da izostanejo br-zovlaki Zagreb—Dunaj in Trst—Dunaj. Osebni promet se vrši za enkrat v polnem obsegu le do Gradca, oziroma do Brucka.

Pozor rezerni častniki! Vojaška oblast pozivlja vse one častnike, ki so se vrnili iz ruskega vjetništva v letih 1919, 20 in 21 in ki še niso prosili za sprejem v našo vojsko, da to takoj storijo v lastnem interesu.

Izpit za vsprejem v višjo vojno akademijo v Beogradu sta napravila z odliko Slovenca: pešad. kapetan Vauhnik Vladimir in topn. major Kokalj Tonče.

Okrajni odbor v Ormožu razpisuje 3 ustanove v mesečnem znesku po 120 kron in eno ustanovo v znesku 2400 K za 11mesečni tečaj na državni kmetijski šoli v Št. Jurju, ki se začne v začetku mesca novembra. Ustanove so namenjene za sinove posestnikov ormoškega okraja. Prošnje za ustanove je vlagati na okrajni odbor v Ormožu, prošnje za sprejem za obiskovanje tečaja pa na ravnateljstvo državne kmetijske šole v Št. Jurju in sicer najkasneje do konca septembra t. l.

Pri malonedeljski župnijski cerkvi so bile blagoslovljene nove orgle, na katere so nestrpno čakali Malonedeljski tri dolge leta. Po velikem prizadevanju g. župnika in g. Postraka cerk. ključarja pa se je vendar to enkrat zgodilo. Po končani cerkveni slovesnosti se je nabralo za dijaško kuhinjo v Mariboru za revne dijake 270 K. Vsem darovalcem: Pristrčni Bog plati! Bog daj, da bi čez nekaj časa, ko plačamo orgle, se vsem župljanom vnela volja, da bi se raz malonedeljskega hribčeka oglašil novi zvon.

Slana je v sredo, dne 21. septembra uničila ajdo po dolinah Slov. goric.

Sadni ogled za Mežiško dolino. V nedeljo, dne 2. oktobra t. l., se vrši v poslopju ljudske šole v Guštanju od 8. do 12. ure sadni ogled za vso Mežiško dolino. Mežiški sadjarji se naprošajo, da prinesejo na zgoraj določeni dan po 5 do 6 komadov od onih sadnih vrst, ki so letos obrodile, to pa brez ozira na zunanost in kakovost. Obenem se vrši zanimivo predavanje uglednega strokovnjaka o predmetu: »O pomenu pravilne izbire sadnih sort pri napravi sadonosnika in na katere momente se je pri izbiri posebno ozirati.

Zelo strogo se bo odslej nadziralo potnike, ki potujejo iz naše kraljevine na Dunaj. Potnikom se svetuje, naj ne jemljejo seboj več denarja nego 8.000 K. Potniki ne smejo vzeti seboj več nego 20 cigaret ali 5 cigar. Potniška kontrola se vrši sedaj na vožnji med Zaprešcem—Zidanim mostom in Mariborom, da bo razbremenjen Maribor in potniki ne bodo izgubljali vsled kontrole časa na mariborski postaji.

Ponovno žigovanje igralnih kart in domin. Finančno okrajno ravnateljstvo nas obvešča, da se bo izvedlo ponovno žigovanje vseh rabljenih in nerabljenih

igralnih kart in domin, kar se jih nahaja dne 1. sept. v državi. Razlika v taksi (10 dinarjev) se mora plačati najkasneje do 1. oktobra t. l. Žigovanje bo izvršil za vso Slovenijo davčni urad za mesto Ljubljana. Natančnejša pojasnila so razvidna na uradni deski fin. ravnateljstva.

Novo orožje dobi naša policija na glavnih železniških postajah. Policijski minister je začel v preostroju policije kopirati Angleže in inozemstvo ter odredil, da dobi policija na glavnih postajah gumijaste batine. Tudi napredek!

Razstava plemenskih zajcev v Ptuj. Dne 25. septembra 1921 priredi prvo zajčerejsko društvo za Slovenijo s sedežem v Mariboru v Ptuj v gostilni »Pri novem svetu« razstavo plemenskih zajcev in njihov pridelkov. Razstava se bo otvorila ob 9. uri dopoldne in traja do 16. ure. Med istim časom se bo tudi predavalo o zajčereji in nje koristi.

Oče zaklal lastnega sina. V selu Klokočevik v bližini bosanskega Pala sta se sprla med seboj oče ter sin, Milan in Risto Ključar. Spor je bil tako ljut, da je navalil oče Milan na sina z velikim nožem in ga zabodel tako nevarno v bedro, da so sina prepeljali v sarajevsko bolnico, kjer je kmalu umrl. Očeta morilca je prevzelo v oskrbo sarajevsko državno pravdnništvo.

Načelnica razbojniške tolpe pobegnila iz zapora. Jelena Grničič iz Gromačnika pri Požegi je načelovala lansko leto razbojniški tolpi. Načelnico roparjev pa so zalotili, jo zaprli in jej prisodili v Požegi 5 godin težke temnice. Jelena pa je sedela v temnici požeške kaznilnice samo nekaj mesecev, ker se jej je posrečilo, da je ušla iz temnice in odnesla seboj tudi dete moškega spola, katerega je porodila v »zatoru«.

Rusi in zopet Rusi. »Riječ« št. 212 poroča, da je prispel te dni zopet nov transport Wranglovcev — okrog 2000 mož, ki so sprejeti v našo žandarmerijsko službo in ki bodo poslani na italijansko mejo. Proti Albaniji, po južni Srbiji jih imamo in sedaj še ob italijanski meji.

Nemške vojne ladje za Jugoslavijo. Po poročilu iz Kotora bo te dni priplula v Kotor prva skupina nemških vojnih ladij, ki so v smislu mirovne pogodbe pripadle naši državi. Prva skupina obsega 5 nemških vojnih ladij najnovejšega tipa. Poveljniki na teh ladjah so naši pomorski častniki, posadka je pa nemška. Posadka in častniki se bodo po prevzetju teh ladij vrnili v Nemčijo, kjer bodo sprejeli druge vojne ladje.

Vrednost denarja. Ameriški dolar stane 209—213 naših kron. Za 100 nemških mark se plača 202—206 in za 100 laških lir 890—910 jugoslovanskih kron.

Planinski koledar za leto 1922 (VII. letnik) je že v tisku ter naj vsi zainteresirani, ki nameravajo v istem interesu, pošljejo rokopise v najkrajšem času na Založništvo Planinskega koledarja (Brunon Rotter), Maribor, Krekova ulica 5, ker se konča s tiskom najkasneje koncem oktobra. Cena za celo stran 220 K, za pol stran 120 K, za četrt strani 60 K.

Gladiatorji.

Prva knjiga. — Eros.

(20. nadaljevanje.)

Eska je naredil s svojo možato lepoto globok vtis nanjo, nesrečni britanski kraljič — rimski suženj, to je dražilo njeno domišljijo, njegova skrivnostna preteklost je imela zanj posebno privlačno silo, v divji, neznanosti lasi ji je zatrepetalo srce, ko je ponisnila na sramoto, da ljubi — suženja, in čar, ki ga je obdajal, je dosegel v launec svoje privlačne moči, ki ga je gledala v razdivjani gneči, kot branice ubogega zapuščenega dekleta, ponosnega, lepega, zmagovilega. — In ko je izgubil v temi, mu je Valerijino oko sledilo s hrepenečim, ljubječim pogledom, ki se ni nikdar poprel v življenju bliščal v njeu li oči! Britanec pa je hitel skozi nočne ulice, z roko krog pasu svoje onemoglo varovanke.

Molčala sta. Pod neposrednim vtisom življenjskih dogodkov se mu je izprva skoraj onesvestila, nato pa ji je ok olajšal srce in tiho so ji lile solze po licu. Polagoma se je opomogla, zaupno je zrla v obraz svojemu za-

ščitniku in ga zahvaljevala z mirno resnobo, ki je pričala, da ji prihajajo besede iz sreča.

»Vidim, da ti smem zaupati«, je dejala in posebna mehko je ležala v njenem glasu, čeravno je iz njene latinščine donela tuja izreka. »V tvojem licu berem, da si pošten človek! Nimava daleč do doma. Ali me bodeš spremljal?«

»Spremlim te prav do tvojih vrat«, ji je rekel z globoko spoštljivostjo. — »Ni se ti treba bati prav ničesar! Ti pijani svečeniki in njihove boginje so daleč za nama. — Lepo češčenje!« je pridjal zaničljivo, »za tako mesto — kraljico in gospodarico sveta!«

»Krivi bogovi! Sami krivi bogovi!« je odvrnila resnobo pa živahno. »Kako morejo biti ljudje tako slepi! Kako se morejo tako zelo ponižati!«

Hipoma je utihnila in tesneje potegnila pajčolan čez lice. Njeno bistro uho je ulovilo glasove bližajočih se korakov in zbala se je, da jo zasledujejo.

»Nič hudega ni!« ji je delal pogum. »Najhujše, kar se nama utegne zgoditi, bi bil kak pijan klient, ki se opoteka proti domu od večerje pri svo-

jem patronu. Mehkužen rod, ti rimski meščani!« je prezirljivo vzkliknil ter s šaljivim glasom pridjal: »Smem te zagotoviti, mislim, da se jim ubranim, če bi jih tudi dvanaest naenkrat prišlo nad naju!«

Njegove vesele, brezskrbne besede so jo pomirile. Kako prijetno je bilo, se naslanjati na tako krepko roko, biti varen po tolikem strahu in toliki nevarnosti.

Res je prišlo mimo par razuzdanih lenuhov, ki so kolovratili domov od pijane pojedine. Ko so zagledali žensko postavo, so se približali, toda obraz in vsa postava njenega spremljevalca jim ni napovedovala nič prijetnega, zato so se rajši izognili kar na drugo stran ulice in deklica se je čutila varno in mirno in je s ponosom zrla na svojega zaščitnika.

Peljala ga je v temno, ozko ulico. Ob njenem koncu se je bleščal Tiber v svitu zvezdnatega neba.

Pred nizkimi vratmi se je ustavila, se dotaknila skritega gumba in vrata so se tiho odprla.

Obrnila se je k svojemu spremljevalcu in ga povabila seboj:

»Nisem te še dovolj zahvalila! — Ali nočeš vstopiti v naš reven stan in

deliti z nami kruh in čašo vina, pređen nadaljuješ svojo pot?«

Eska ni bil ne lačen ne žejen, pa poklonil se je in šel za njo v hišo.

VII.

Prvi žarek večne Resnice.

Skozi poltemno vežo ga je peljala deklet v notranje stanovanje. Lahka, pa obilna svetloba se je razlivala po prostoru. Soba je naredila vtis zamenjane podrtije, opremljene in spremljene za prisilno stanovanje s pomočjo dragocenega pohištva. Stene so bile bele in začrneli, pa od stropa je visela dragocena svetiljka, napolnjena z duhtečim dragim oljem. Kamenita tla so bila razpokana in mokra, pa krasna perzijska preproga se je v bujnih barvah razgrinjala skoraj po celotnem prostoru. Bogata azijska pregrinjala so pokrivala polomljene stole in podrti divan. Povsod je opažal Eska isto čudno nasprotje. Zarko libanonsko vino se je hladilo v priprostem lončenem vrču, motna vođa iz Tibera je bila nalita v čašo iz brušenega zlata.

(Dalje prihod.)

Iz Maribora.

Prof. Voglar si predstavlja šolo zelo zanimivo. Menda misli, da služi šola temu, da vzbuja med dijaki — strankarske strasti, ki je ima on v izobilju; ali pa misli, da je tudi v šoli v družbi svojih sebe vrednih bratcev — Sokolov in demokratov. To priča dejstvo, da tudi v šoli nosi sokolski članski znak. V šoli! Zalostno, a resnično! Menda, res misli, da prihaja iz njegovega sokolskega znaka na dijaške učenost in navdahnjenje. Toda danes smo v 20. (beri: dvajsetem) stoletju. Učitelj bodi res učitelj in vzgojitelj v pravem smislu, ne pa stranka. v šoli namreč. Kako je izven šole, to nikogar nič ne briga; ali v šolo takšna stvar ne spada. Sicer pa naj učiteljski zbor ali ravnateljstvo opomni g. Voglarja kaj in kako, da ne bo treba opominjati javno.

Sodrug in narodni poslanec Golouh pridno zboruje v zadnjem času po mariborski okoliščini. Golouha so poslali iz Ljubljane v Maribor, ker je bil nastilji Kristan preveč neljub in morča tudi nevaren. Kristan se sam ne upa več v Maribor, ker je bil že prevečkrat izžvižgan, sodrug Golouh je še edini, katerega še poslušajo štajerski socialpatrijotje brez ropota in — žvižganja.

Volitev v cenilno komisijo za dohodnino za mesto Maribor se vrši tudi prihodnjo nedeljo, 25. septembra od 7. do 1. ure opoldne na davčnem uradu v poslopju okrajnega glavarstva. Davkoplačevalci volilci z začetnimi črkami A do J volijo v sobi št. 9, K do R v št. 12, S do Ž v št. 13 (pritličje). Naša stranka ni postavila lastnih kandidatov. Kakor izvemo, si bosta stali nasproti dve listi: obrtniško-trgovska na eni in

socialdemokratska na drugi strani. Kandidati obrtniško-trgovske liste so: kot člani cenilne komisije V. Lerdajs, trgovec; Marko Šepc, trgovec; Julij Glaser, stavbenik in hišni posestnik; J. Beranič, čevljarški mojster; ing. Dračar, industrijec in dr. R. Pijuš, odvetnik in hišni posestnik. Kot rameselniki: J. Šerc, trgovec; J. Kejžar, uradnik; Vid Murko, trgovec; Franjo Horvat, slikar; J. Križnič, uradnik in F. Skaza bančni uradnik. — Vsak volilec, ki ima predpisano dohodnino ima volilno pravico. Glasuje se le osebno in ustmeno.

Nad 100 vagonov kuhinjske soli leži v skladišču neke verižniške banke v Mariboru že več mesecev. Mali trgovci pa ne dobijo soli. Kar naenkrat bodo razkričali: Soli ni! In cene bodo navijali, da bo joj. Pozivamo, da se sodišče za pobijanje draginje resno pobriga za to sol. In neke v skladišču verižniške banke leži že 6 mesecev vagon fine svinjske masti. Ven z njo za revneše sloje!

Mariborska podružnica SPD naznanja, da so vse markacije iz Maribora do Mariborske kočje prenovljene ter ni več nevarnosti, da bi se eden ali drugi zašel. Barva je povsod rudeča ter se krene pri Sv. Bolfenku ali pri razpotju nad Mariborskim stolpom v levo ter tako doseže kočjo.

Dopisi.

Ormož. Ormoški liberalci so razvili proti mestni hranilnici strastno agitacijo. Kakor vse druge hranilnice, je podpisala tudi Mestna hranilnica v Ormožu nad dva milijona vojnega posojila. V ta namen se je porabil osobito ves denar mladoletnih po krivdi takratnega sodnega predstojnika Pupacherja. Stališče Mestne hranilnice, ki je ob enem popularen zavod za ves ormoški

okraj, nikakor ni roznato. Tega se v polni meri zavedajo tudi demokrati, ki so se proti volji Narodnega sveta tega zavoda polastili ob času preobrata. Ko je pred kratkim neka stranka, ki ima naložen svoj denar v Mestni hranilnici dosegla pred sodiščem svojo polnoletnost in bila upravičena dvigniti svoj denar, je tej stranki uradnik demokrat prigovarjal, da svoj denar pri Mestni hranilnici dvigne in ga naloži pri Okrajni posojilnici. Iz te agitacije sledi, da demokrati nimajo nobenega zaupanja v Mestno hranilnico, ker agitirajo proti njej v prilog Okrajne (demokratske) posojilnice, ki bržčas nujno rabi denar in ga že delj časa sesa iz Mestne hranilnice kot iz svojega bratskega zavoda. To da pomisliti! Naše ljudstvo ima hvala Bogu še svojo zdravo razsodnost, da misli sebi, pa ne objestnim demokratom v korist.

Razgled po svetu.

Katastrofalna eksplozija. »Berliner Tagblatt« javlja, da se je v Ludwigs-hafnu odigrala strašna eksplozija, ki je razdejala dvoje tvornic in zahtevala 300—400 mrtvih ter 1509 ranjencev. Vžgali so se baje eksplozivni plini. Nemška vlada je podvzela vse mere za čimprejšnjo pomoč prizadetim ponesrečencem.

Dan vseh vernih duš — dan miru. Mednarodni katoliški kongres v Gradcu je na željo Francozov določil, da se na dan vseh vernih duš naj po vseh cerkvah katoliškega sveta propoveduje o ljubezni med narodi. Lepa misel!

Izgube Nemčije v svetovni vojni. Uradno je dognano, da je imela Nemčija v svetovni vojni sledeče izgube: mrtvih 1,808,545 in 4,247,143 ranjenih. V zadnjem številu so vštete tudi take vojaške osebe, ki so bile večkrat ra-

njene. Iz obeh števil je razvidno, da znašajo izgube Nemčije 6,055,688, to je skoraj 10 odstotkov vsega prebivalstva Nemčije.

Ukrajinska avtokefalna cerkev. Razne ukrajinske institucije in organizacije so se obrnile na carigradskega patrijarha za obnovitev samostojne ukrajinske pravoslavne patrijaršije v Kijevu, ki je bila 1686. l. ukinjena in predložena moskovskemu patrijarhu, od leta 1721 pa ruskemu sinodu. Vlada ukrajinske narodne republike je proglasila l. 1919 avtokefalnost ukraj. pravoslavne cerkve. V Kijevu se bo vršil vseukrajinski cerkveni sabor, na katerem bodo izbrali patrijarha nove cerkve.

Sv. Frančišek Asiški — zaščitnik mirovnega gibanja. Na mednarodnem katoliškem kongresu v Gradcu, ki se je vršil 11. avgusta t. l., je bil na predlog prof. Garolija izbran sv. Frančišek Asiški za zaščitnika mirovnega gibanja.

Zlate ure za pse. Lüksus hčerki ameriških bogatašev presega višine naših pojmov. Bogatim damam ni dovolj, da se same kinčajo z dragulji, biseri in zlatino, one hočejo, da tudi njih psi nosijo zlatino. Nedavno je elegantnem hotelu Atlantik Citya bivala za par dni washingtonska milijonarka Miss Bertha Stone s svojim izredno umnim psičkom »Miko.« Psiček je vzbudil splošno začudenje prisotnih, ki so opazili na njegovi predni nogi (malo pod prsnim košom) zlatoto uro z briljanti. Na vprašanje: Koliko je na uri? dvigne »Miko« nogo, ter jo drži tako dolgo kvišku, da vsakdo lahko pogleda na uro. Drugi del njegove toalete, na katero je zelo ponosen, so fino manikirani krompoljčki. Tem živalim gre vsekakor bolje nego mnogim ljudem.

K U P I M

večjo množino bukovih drv (in tudi drugih). Franko vagon nakladalna postaja. — Cenjene ponudbe na naslov:

„DRVA“

poštni predal št. 21, Maribor. 3—3 531

Kupim vse neuporabne zlate predmete kakor verižice, obeske prstane, zapestnice, uhane, srebrni in zlati denar i. t. d., kateri predmeti vam leže doma in jih ne nosite, tvrdka

8—508

R. Bizjak

trgovina ur, zlatnine in srebrnine

Maribor, Gosposka ulica 16.

Inserati v Straži imajo uspeh!

Proda se nekaj kuhinjskega in sobnega pohištva v dobrem stanu. Prosto ogled ob nedeljah. Slovenska ulica 36, Maribor.

Dinamo za električno luč pri mlinu ali žag se proda za 1.600 dinarjev. V izvesti v Mariboru, Koroška cesta 5. Cirilova tiskarna. 470

Prodajalni oddelek:

Mariborska električna inštalacijska in strojniška družba z. o. z.

Prodaja vseh inštalacijskih predmetov kakor svetiljk, dinamo-strojev, električnih, bencinsovih in dieselovih motorjev.

Instalacijski oddelek:

Izvršitev notranjih inštalacij, visokih in nizkih električnih napeljav, transformatornih postaj, električnih central za mesta, vasi, posestva in tovarne v vsakem načinu električnega toka.

Električna delavnica:

Novo ovijenje električnih strojev, popravila in izdelava novih kurilnih predmetov za likalnike, priprave za kuhanje in specialne aparate.

Izdelovanje proračunov in izvršitev inženirskih del za stroje 9—10† ne stavbe ter elektrotehniko. 400

Tozadevna pojasnila radevolje vsikdar na razpolože.

„Melistroja“

Maribor.

Trg. odd.: Gosp. ulica 8, telefon 267.

Brzoi.: Melistroja Maribor

Tehn. odd.: Aškerčeva ulica 22, telefon 94.

Medić, Rakovec & Zankl

d. z o. z. Ljubljana.

Tovarna kemičnih in rudninskih barv ter lakov.

Centrala; Ljubljana. Brzoi.: Merakl, Ljubljana. Skladišče: Novi Sad. Telefon 64.

Gosposka ul. **PODRUŽNICA MARIBOR.** Solska ulica.

Emajlni laki. Pravi firnež. Barve za pode.

Priznana najboljša in zanesljiva kakovost: barve za obleke, vse vrste barv, suhe in oljnate, mavce (gips), mastelec (Federweiss), strojno olje, karbolinje, steklarski in mizarški klej, pleskarski, slikarski in mizarški čopiči, kakor tudi drugi v to stroko spadajoči predmeti.

„MERA KL“ Lak za pode. Emajlni lak. Linoleum lak za pode. Bronuline.

Ceniki se začasno ne razpošiljajo.

3—509†

Naročajte naše liste!

Čvrsta in zdrava delavajena vseh kmetijskih poslih se takoj sprejme.

Pojasnila se dobe v Mariboru, Koroška cesta št. 27. 541

Električno luč

z 10—40 žarnicami dobi vsaka hiša, trgovina in gostilna s prenesljivim strojem, ki ga žene bencin. Teža 80 kg. Cena je 6500 din. Več pov. Niefergal, Maribor, Koroška cesta 1.2—536

Kupim vinske sode v večji množini. Pisma na Jan. Štuhec, Radinci. 1—2 539

Velika izbira

sukna, perila, odev, gotovih oblek, dežnikov, posteljne-ga perja po znižanih cenah se prodaja pri

J. TRPIN, v Mariboru

4—10 Glavni trg 17. 522

LIVARNA

ZA

ZVONOVE IN KOVINE

POPREJ DENZELA SINOV

MARIBOR : KOPALIŠKA ULICA 9

je zopet v obratu!

CERKVENE ZVONOVE

Izdeluje surove litve v vseh kovinah in zlitvinah (bron, medenina, aluminij itd.)

UMETNA LIVARNA

RELIEFI, CERKVENI SVETILNIKI

Vsa oprema za žgavnice, kletarstva, pivovarne, opreme za plin in vodovod, opreme za cevi, pipe za pivo, uteži iz medenine lastnega izdelka. Popravilnica za brizgalne itd.

26† inž. J. & H. Buhl. 156

Spodnještajerska ljudska posojilnica

Stolna ulica št. 6. v Mariboru reg. zadr. z neom. zav.

Obrestuje vloge po 4% in 4 1/4%

Daje posojila na vknjižbo ali poroštvo. Stroški so neznatni, ker oskrbi zavod vknjižbo brezplačno. 185 53

Za varnost vlog jamči rezervni sklad, naložen v vinogradnem posestvu, v hiši in stavbišcih na najlepšem prostoru v Mariboru.

Rentni in invalidni davek plačuje posojilnica sama.